

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1050

Vragen van het lid **Jan Jacob van Dijk** (CDA) aan de minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het gratis reizen met de *ov-chipkaart door oud-studenten*. (Ingezonden 13 november 2009)

- 1 Kent u het artikel «Oud-studenten reizen gratis met ov-chipkaart»?¹
- 2 Kunt u uitleggen waarom het initiatief om het reisrecht eraf te laten halen in de overgangsfase bij de studenten is gelegd?
- 3 Was het niet te voorspellen geweest dat studenten geen haast zouden zetten achter het opgeven van «gratis» rechten? Zo ja, waarom is deze mogelijkheid tot fraude niet weggenomen?
- 4 Welke gevolgen verwacht u voor het gedrag van studenten nu in het artikel is aangegeven makkelijk te kunnen frauderen tot 1 januari 2010 en dat dit nauwelijks te controleren is?
- 5 Bent u voornemens, mede om bovenstaande reden, iets aan deze fraude te doen?
- 6 Kunt u ons verzekeren dat de koppeling studiefinanciering en het

reisrecht in 2010 goed gekoppeld zal zijn, waardoor er echt een andere situatie ontstaat na 1 januari 2010?

¹ Nu.nl, 11 november 2009.

Antwoord

Antwoord van minister **Plasterk** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 21 december 2009)

- 1 Ja.
- 2 Het jaar 2009 heeft als overgangsjaar voor de studenten ov-chipkaart gefungeerd en dan met name voor studenten in de regio's Amsterdam en Rotterdam, waar de metro's met behulp van poortjes zijn afgesloten die alleen met een ov-chipkaart te openen zijn. Om studenten in de gelegenheid te stellen ook in deze situatie te reizen, is al in 2009 aan zoveel mogelijk studenten naast de papieren kaart ook een persoonlijke studenten ov-chipkaart verstrekt. In 2009 was de papieren ov-studentenkaart nog steeds het officiële vervoerbewijs voor de studerende, ook voor studenten in Amsterdam en Rotterdam. De studenten-ov-chipkaart fungeerde alleen als sleutel om de poortjes van het metrosysteem te openen. Aan studenten die zich uitschrijven uit de studiefinanciering, bijvoorbeeld vanwege afstuderen, is in de

overgangsfase gevraagd zelf het elektronisch reisproduct (de «sleutel») van de studenten-ov-chipkaart te verwijderen, naast het inleveren van de papieren kaart. Het verwijderen is vooral van belang voor de oud-student die zijn persoonlijke ov-chipkaart wil blijven gebruiken om saldo of andere reisproducten op deze kaart te zetten.

3 Er is geen sprake van gratis rechten. Sowieso hebben deze oud-studenten hun papieren kaart moeten inleveren. Zij konden hun ov-chipkaart houden als vehikel om nieuw saldo te laden. Ook als zij het elektronisch reisrecht niet van hun kaart hebben laten halen, vallen zij bij controle als zwartrijder door de mand. Zij hebben immers geen papieren kaart meer. Het is aan de vervoerbedrijven om daadwerkelijk te controleren of reizigers een geldig vervoerbewijs hebben. De woordvoerder van het openbaar vervoer erkent in het artikel op Nu.nl ook dat controle de enige oplossing is.

4 Aan studenten is in 2009 duidelijk gecommuniceerd dat zij zwartreizen als zij geen papieren kaart laten zien. Ik verwacht dat de ov-bedrijven zelf de afweging maken hoe intensief er in de metro gecontroleerd moet worden.

5

Er is mijns inziens geen sprake van fraude door studenten, maar van zwartrijden door burgers. Dit is een verantwoordelijkheid van de ov-bedrijven, die de afweging hebben gemaakt dat sprake is van een door de vervoerbedrijven geaccepteerd, beperkt risico in locatie en tijd.

6

Alvorens deze vraag te beantwoorden schets ik hier de gewijzigde situatie bij de uitvoering van de studentenreisvoorziening. Tot en met 2009 lag de uitvoering bij de IB-Groep (distributie, wijziging, verloren kaarten, inname). Vanaf 2010 zal de taak van de IB-Groep zich beperken tot het vaststellen of een student recht heeft op studiefinanciering en de daaraan verbonden reisvoorziening. Het ov-domein zorgt voor de zaken die met de ov-chipkaart zelf te maken hebben. Dit betreft zowel het verstrekken van de studenten ov-chipkaart als het plaatsen en verwijderen van het reisrecht op de chipkaart. Vanaf 2010 gaan studenten reizen met een studenten ov-chipkaart, waarop een elektronisch reisproduct is geladen. Studenten moeten dit product bij een automaat van de ov-bedrijven ophalen. Daarna kan hij tot het einde van zijn studie daarmee reizen. Begin 2010 moeten alle huidige studenten hun reisrecht eenmalig ophalen. Daarna hoeven alleen nieuwe studenten dat te doen. Als een student zich heeft laten uitschrijven uit de studiefinanciering en de reisvoorziening moet gedeactiveerd worden, geeft de IB-Groep dat aan de ov-bedrijven door. De ov-bedrijven kunnen dan het product van de kaart laten verwijderen.